

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
pedro.pokk@mkm.ee
info@mkm.ee

Teie 13.03.2026

Meie 09.04.2026 nr 4/72

Arvamuse esitamine ELi tööstuse kiirendamise määruse (IAA) ettepaneku kohta

Lugupeetud Erkki Keldo!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust ELi tööstuse kiirendamise määruse ettepaneku kohta. Oleme ettepanekuga tutvunud ning esitame järgnevalt Kaubanduskoja seisukohad.

1. Määruse üldine selgus

Kaubanduskoda on seisukohal, et ELi tööstuse kiirendamise määruse ettepaneku tekst peab olema oluliselt lihtsam ja selgem. Praegune ettepanek sisaldab mitmeid termineid ja viiteid, mis võivad jätta ettevõtetele ja rakendavatele asutustele liiga palju tõlgendamisruumi, tekitades õiguslikku ebakindlust.

Näiteks artikli 3 lõike 3 kohaselt on energiamahuka tööstuse dekarboniseerimisprojekt selline, mis vähendab CO₂-ekvivalentide heitkoguseid „oluliselt ja püsivalt sellises ulatuses, mis on tehniliselt teostatav“ (significantly and permanently to an extent which is technically feasible). Ükski neist kolmest kriteeriumist ei ole eelnõus täpsemalt defineeritud.

Lisaks on ebaselge ka artikli 18 lõike 2 punkt (f), mis nõuab, et välismaiste otseinvesteeringute puhul „püüdleb“ investor vähemalt 30% sisendite hankimisele EL-ist (*endeavours to source from the Union a minimum of 30%*). Sõna „püüdleb“ on ebaselge termin, mille puhul ei ole selge, kas tegemist on siduva kohustuse või kõigest soovitusel. Oleme seisukohal, et kõik määruse ettepanekus kasutatavad terminid ja mõisted oleksid üheselt mõistetavad ning selged, et tagada kõikidele osapooltele õigusselgus.

Lisaks juhime tähelepanu, et ebamääraste ingliskeelsete terminite kasutamisel tuleb olla eriti hoolas nende tõlkimisel eesti keelde. Praktika näitab, et laialivalguvad mõisted võivad eestikeelses ametlikus tõlkes ja hilisemas siseriiklikus rakendamises põhjustada

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA

TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REGISTRIKOOD 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub üle 3500 ettevõtte, kellest enamuse on väikese- ja keskmise suurusega. Kõja liikmed annavad üle 40 protsendi Eesti ettevõtete käibest, ligi 40 protsendi puhaskasumist ja tasuvad üle 40 protsendi riiklikest maksudest. Koda esindab ja kaitseb kõigi ettevõtjate ühishuve ning on mitteriiklik ja apoliitiline organisatsioon.

ebaselgust ning ebaühtlast õigusnormide kohaldamist. Seetõttu on hädavajalik, et määrus ise sätestaks selged ja üheselt mõistetavad kriteeriumid, vältides olukorda, kus ettevõtjal ja pädeval asutusel on erinev arusaam õigusnormidest.

2. Tööstuse kiirendamisalad

Määruse ettepaneku artikkel 25 kohustab liikmesriike määrama vähemalt ühe tööstuse kiirendamisala 12 kuu jooksul pärast määruse jõustumist. Kaubanduskoda peab positiivseks eesmärgi soodustada tööstuse arengut ning toetab riigi aktiivset rolli vajaliku taristu ja planeeringute ettevalmistamisel.

Samas on oluline tagada, et selliste alade määramine toimuks viisil, mis loob ettevõtjatele reaalse lisaväärtuse. Tööstuse kiirendamisalade eesmärk peaks olema eelkõige investeeringute tegelik kiirendamine, sealhulgas läbi tõhusamate loamenetluste, valmis taristu ning parema kooskõla energiavõrkude arendusega.

Arvestades, et Eestis on juba olemas mitmeid tööstusparke ja arenduspiirkondi, on oluline vältida dubleerimist ning tagada, et uus meede täiendaks olemasolevaid lahendusi. Seetõttu leiame, et artikli 25 rakendamisel tuleb keskenduda eelkõige meetme sisulisele mõjule ning tagada, et tööstuse kiirendamisalad kujuneksid ettevõtjatele atraktiivseteks ja praktiliselt toimivateks investeerimiskohtadeks.

3. Määruse kohaldamisala ja strateegiliste sektorite ulatus

Määruse ettepanekus on strateegilised sektorid keskendunud peamiselt energiamahukale tööstusele, autotööstusele ning netonull-tehnoloogiatele. Kaubanduskoda leiab, et strateegiliste sektorite loetelu (Annex I) on hetkel liiga kitsas ega arvesta piisavalt Eesti majanduslikke tugevusi.

Eesti tööstus on näiteks ka spetsialiseerunud kõrge lisandväärtusega nišitoodetele, tarkadele tootmislahendustele ja elektroonikale, mis on kriitilised sisendid suurematele tööstusharudele. Kui need sektorid (nt digitaliseerimist toetav kõrgtehnoloogiline masinatööstus või biotehnoloogia) jäävad strateegiliste sektorite loetelust (Annex I) välja, tekib oht, et oluline osa innovaatsilisest tööstusest jääb ilma kiirendusmeetmetest.

Samuti leiame, et määrus peab hõlmama kogu väärtusahelat, sealhulgas kriitilisi vahetooted, komponente ja spetsiifilisi teenuseid. Ilma tugeva tarnijate ökosüsteemita suureneb EL-i sõltuvus kolmandate riikide sisenditest, mis on vastuolus määruse eesmärgiga.

4. EL päritolu nõuded strateegilistes sektorites

Määruse III peatükk ning II ja III lisa käsitlevad EL-i päritolu ja madala CO₂-heite nõuete kehtestamist riigihangetes ja toetuskavades. Nõuded puudutavad peamiselt energiamahukaid sektoreid (teras, tsement, alumiinium) ja netonull-tehnoloogiaid.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Kaubanduskoda toetab EL-i päritolu nõuete kehtestamist tingimusel, et rakendamine on vähe bürookraatlik ega too kaasa täiendavaid lisakohustusi, mis pärsiks tarneahelate paindlikkust. Kuna tänapäevane tööstus sõltub suuresti globaalsetest väärtusahelatest, siis võib liigne regulatiivne jäikus komponentide päritolu osas tekitada tarneraskusi ja pärssida innovatsiooni, kui kriitilised sisendid ei ole liidusiseselt piisavas mahus kättesaadavad.

Toetame artikli 11 lõikes 4 sätestatud lähenemist, kus vastavust tõendatakse omakinnitusega (self-declaration). Leiame, et tegemist on sobiva lahendusega, mis ei suurenda ettevõtete halduskoormust ning toetame seda, et tõendamiskohustus oleks võimalikult lihtne.

Positiivne on ka see, et artikkel 11 lõige 3 näeb ette selged erandid päritolunõuete kohaldamisest olukorras, kus näiteks sobivaid pakkumisi ei laeku või kus nõuete täitmine tooks kaasa üle 25% suuruse lisakulu. Kaubanduskoda peab oluliseks, et need erandid oleksid praktikas ka lihtsasti kasutatavad ja et 25% künnis põhineks realistlikel turuandmetel.

5. CO₂ heite nõuded strateegilistes sektorites

Artikkel 10 määratleb, millal loetakse tooted vähese süsinikuheitega toodeteks, ning annab Euroopa Komisjonile volituse kehtestada kasvuhoonegaaside intensiivsusel põhinevad klassifitseerimissüsteemid delegeeritud õigusaktidega. Artikkel 10 seob madala süsinikuintensivsuse nõuded ehitustoodete määruse ((EL) 2024/3110) ja ökodisaini määruse ((EL) 2024/1781) alusel tulevikus vastu võetavate delegeeritud aktidega.

See tähendab, et siduvad künnistasemed ei ole praegu veel kindlaks määratud, kuigi investeerimisotsuseid tehakse juba täna. Seetõttu võib praegune lähenemine, kus sisulised kriteeriumid jäetakse hilisemate delegeeritud aktide määrata, tekitada ettevõtjatele märkimisväärset regulatiivset ebakindlust. Kõige olulisem on, et tulevaste delegeeritud aktidega kehtestatavad CO₂ künnistasemed peavad lähtuma sellest, mida EL-i tootjad on tegelikult võimelised täitma.

6. Investeeringute kontroll

Määruse ettepaneku IV peatükk näeb ette tingimuste kehtestamise strateegilistesse sektoritesse tehtavatele välisinvesteeringutele.

Kaubanduskoda peab oluliseks, et välisinvesteeringute reguleerimisel säiliks tasakaal Euroopa Liidu majandusjulgeoleku eesmärkide ning investeerimiskeskonna atraktiivsuse vahel. Kaubanduskoja hinnangul on oluline tagada piisav paindlikkus nii investeeringute hindamise kriteeriumides kui ka lävendites, et vältida Eesti jaoks strateegiliselt olulistest investeeringutest ilma jäämist. Samuti peavad nõuded olema kooskõlas Euroopa väärtusahela tegeliku ülesehitusega, et mitte takistada investeeringuid riikidesse, kus kogu tarneahel ei pruugi olla kohapeal olemas.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Ireen Tarto

Ireen.tarto@koda.ee